

I

(Jogalkotási aktusok)

IRÁNYELVEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2011/36/EU IRÁNYELVE

(2011. április 5.)

az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 82. cikke (2) bekezdésére és 83. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ⁽¹⁾,

a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamenteknek való továbbítását követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ⁽²⁾,

mivel:

- (1) Az emberkereskedelem súlyos, gyakran a szervezett bűnözés keretei közt elkövetett bűncselekmény, amely súlyosan sérti az alapvető jogokat, és amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartája kifejezetten tilt. Az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem az Unió és a tagállamok elsődleges célkitűzései közé tartozik.
- (2) Ez az irányelv az emberkereskedelem elleni globális fellépés részét képezi, amelybe harmadik országokat érintő fellépések is beletartoznak, amint azt a Tanács által 2009. november 30-án jóváhagyott „Cselekvésközpontú dokumentum az emberkereskedelem elleni fellépés

uniós külső dimenziójának megerősítéséről; Az emberkereskedelem elleni globális uniós fellépés felé” című dokumentum megállapítja. Ezzel összefüggésben azon harmadik országokban is fel kell lépni, amelyekből az áldozatok származnak, illetve amelyekben az áldozatokat továbbadják; e fellépések célja a tudatosság növelése, a sebezhetőség csökkentése, az áldozatok támogatása és segítése, az emberkereskedelem kiváltó okai elleni küzdelem és e harmadik országok támogatása az emberkereskedelem elleni megfelelő jogszabályok létrehozásában.

- (3) Ez az irányelv elismeri az emberkereskedelem nemektől függő jellegét, továbbá azt, hogy a férfiakkal és a nőkkel különböző célokból kereskednek. Ezért adott esetben a segítő és a támogató intézkedéseknek is figyelemmel kell lenniük a nemek közötti különbségekre. A „kényszerítő” és „ösztönző” tényezők az érintett ágazatok – így például a szexiparhoz kapcsolódó emberkereskedelem vagy a munkaerő kizsákmányolása céljából, például az építőipar, a mezőgazdaság vagy házi kényszerzőszolgálatok terén folyó emberkereskedelem – szerint eltérhetnek.

- (4) Az Unió elkötelezett az emberkereskedelem megelőzése és az ellene folytatott küzdelem, valamint az emberkereskedelem áldozatai jogainak védelme mellett. E célt szolgálta az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló, 2002. július 19-i 2002/629/IB tanácsi kerethatározat ⁽³⁾, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemre és annak megelőzésére vonatkozó legjobb gyakorlatokról, normákról és eljárásokról szóló európai uniós terv ⁽⁴⁾ elfogadása. Ezenkívül az Európai Tanács által elfogadott, „A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa” – stockholmi program ⁽⁵⁾ egyértelmű prioritást biztosít az emberkereskedelem elleni küzdelemnek. További intézkedéseket kell tervbe venni, például az emberkereskedelem áldozatainak azonosítására vonatkozó, általános, egységes uniós mutatók kidolgozásának támogatását a legjobb gyakorlatoknak az összes érintett fél, elsősorban a köz- és magántulajdonban lévő szociális szolgálatok közötti megosztása révén.

⁽¹⁾ 2010. október 21-i vélemény (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé).

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2010. december 14-i állásfoglalása (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2011. március 21-i határozata.

⁽³⁾ HL L 203., 2002.8.1., 1. o.

⁽⁴⁾ HL C 311., 2005.12.9., 1. o.

⁽⁵⁾ HL C 115., 2010.5.4., 1. o.

- (5) A tagállamok bűnüldöző hatóságainak továbbra is együtt kell működniük az emberkereskedelem elleni küzdelem erősítése érdekében. E tekintetben lényeges a határokon átnyúló szoros együttműködés többek között az információk és a legjobb gyakorlatok megosztása, valamint a tagállamok rendőri, igazságügyi és pénzügyi hatóságai közötti folyamatos, nyílt párbeszéd biztosítása révén. Az emberkereskedelem miatt indított nyomozások és büntetőeljárások összehangolását meg kell könnyíteni az Europollal és az Eurojusttal folytatott megerősített együttműködés, a közös nyomozócsoportok létrehozása, valamint a joghatóság gyakorlásával kapcsolatos, büntetőeljárások során felmerülő összeütközések megelőzéséről és rendezéséről szóló, 2009. november 30-i 2009/948/IB tanácsi kerethatározat ⁽¹⁾ végrehajtása révén.
- (6) A tagállamoknak ösztönözniük kell az emberkereskedelem áldozataival foglalkozó civil szervezeteket – köztük az e területen elismert és aktív nem kormányzati szervezeteket –, és szorosan együtt kell működniük velük a politikai döntéshozatal, a tudatosság növelését célzó kampányok, a kutató és oktató programok, a képzés, valamint az emberkereskedelem elleni intézkedések hatásainak ellenőrzése és értékelése terén.
- (7) Ez az irányelv az emberkereskedelem elleni küzdelemre vonatkozóan integrált, átfogó és emberi jogi megközelítést alkalmaz, és végrehajtása során figyelembe kell venni a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált vagy a jogellenes bevándorlás megkönnyítésére irányuló cselekményektől érintett, a hatáskörrel rendelkező hatóságokkal együttműködő állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről szóló, 2004. április 29-i 2004/81/EK tanácsi irányelvet ⁽²⁾ és az illegálisan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókra és intézkedésekre vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2009. június 18-i 2009/52/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet ⁽³⁾. Ezen irányelv fő célja a következetesebb megelőzés és büntetőeljárás, valamint az áldozatok jogainak védelme. Ez az irányelv továbbá összefüggéseiben tárja fel az emberkereskedelem különböző típusait, és annak biztosítását célozza, hogy az emberkereskedelem valamennyi formáját a lehető leghatékonyabb intézkedésekkel kezeljék.
- (8) A gyermekek kiszolgáltatottabbak, mint a felnőttek, és ezért nagyobb a veszélye annak, hogy az emberkereskedelem áldozataivá válnak. Ezen irányelv alkalmazása során elsősorban a gyermek legfőbb érdekeit kell figyelembe venni, az Európai Unió Alapjogi Chartájával és az Egyesült Nemzeteknek a gyermek jogairól szóló, 1989. évi egyezményével összhangban.
- (9) Az Egyesült Nemzetek nemzetközi szervezett bűnözés elleni egyezményét kiegészítő, az emberkereskedelem, különösen a nőkkel és gyermekekkel való kereskedelem megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló, 2000. évi ENSZ-jegyzőkönyv és az Európa Tanács emberkereskedelem elleni fellépéséről szóló, 2005-ös egyezménye alapvető lépéseket jelentenek az emberkereskedelem elleni nemzetközi együttműködés előmozdításának folyamatában. Meg kell jegyezni, hogy az Európa Tanács egyezménye olyan értékelési mechanizmust tartalmaz, amelyben az Emberkereskedelem Elleni Küzdelem Szakértői Csoportja (GRETA) és a Részes Felek Bizottsága vesz részt. Az emberkereskedelem elleni fellépés tekintetében hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetek közötti koordinációt támogatni kell az erőfeszítések megtöbbszörözésének elkerülése érdekében.
- (10) Ez az irányelv a menekültek jogállásáról szóló, 1951. évi genfi egyezménynek megfelelően nem sérti a visszaküldés tilalmának elvét, valamint összhangban áll az Európai Unió Alapjogi Chartája 4. cikkével és 19. cikkének (2) bekezdésével.
- (11) Az emberkereskedelem terén tapasztalt legújabb fejlemények kezelése céljából ez az irányelv tágabban értelmezi az emberkereskedelem fogalmát, mint a 2002/629/IB kerethatározat, így a kizsákmányolás egyéb formáit is magában foglalja. Ebben az irányelvben a kényszer hatására folytatott koldulást egyfajta kényszermunkának vagy kényszerszolgáltatásnak kell tekinteni, a kényszer- vagy kötelező munkáról szóló, 1930-as 29. sz. ILO-egyezményben meghatározottaknak megfelelően. Ezért a kolduláshoz kapcsolódó kizsákmányolás – ideértve az emberkereskedelem áldozatává vált eltartott személyek koldulásra való felhasználását – csak akkor tartozik bele az emberkereskedelem fogalom meghatározásába, ha a kényszermunka vagy -szolgáltatás valamennyi feltétele fennáll. A vonatkozó ítélkezési gyakorlat alapján eseti alapon kell értékelni, hogy az érintett érvényes beleegyezését adta-e az ilyen munka vagy szolgáltatás végzésébe. Mindazonáltal, ha gyermekről van szó, az esetleges beleegyezést sohasem lehet érvényesnek tekinteni. A „bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolás” kifejezés azt jelenti, hogy egy adott személyt azáltal zsákmányolnak ki, hogy az elkövető – többek között – zsebtolvajlást, áruházi lopást, kábítószerrel való kereskedést és más hasonló, büntetendő és anyagi haszonnal járó tevékenységet követ el. A fogalom meghatározás kiterjed a szervek kivételének céljából folytatott emberkereskedelemre is, amely az emberi méltóság és a testi épség súlyos megsértését jelenti, valamint például olyan tettekre is, mint a jogellenes örökbefogadás és a kényszerházasság, amennyiben ezek megfelelnek az emberkereskedelem tényállási elemeinek.
- (12) Az ezen irányelvben foglalt szankciók mértéke tükrözi a tagállamoknak az emberkereskedelem terén tapasztalt fejlemények következtében erősödő aggodalmait. Ezért ezen irányelv a büntetések közelítésére alkalmazandó megközelítésről szóló, 2002. április 24–25-i tanácsi következtetések 3. és 4. szintjét veszi alapul. Meghatározott körülmények között – például különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő áldozat sérelmére – történő elkövetés esetén szigorúbb szankciókat kell kiszabni. Ezen irányelv alkalmazásában különösen kiszolgáltatott helyzetben lévő személynek tekintendők legalább a gyermekek. Az áldozat kiszolgáltatottságának vizsgálatokor

⁽¹⁾ HL L 328., 2009.12.15., 42. o.

⁽²⁾ HL L 261., 2004.8.6., 19. o.

⁽³⁾ HL L 168., 2009.6.30., 24. o.

más tényezőket is figyelembe lehetne venni, például az áldozat nemét, egészségi állapotát, fogyatékoságát, illetve hogy várandós-e. Különösen súlyos bűncselekmények esetén – például ha az áldozat életét veszély fenyegette, vagy ha a bűncselekmény elkövetésekor súlyos erőszakot alkalmaztak, például megkínózták, erőszakkal kábítószer vagy gyógyszer fogyasztására kényszerítették, megerősztolták vagy más súlyos pszichés, fizikai vagy szexuális erőszakot követtek el vele szemben, vagy ha a bűncselekmény az áldozatnak különösen súlyos sérelmet okozott – a súlyosságot szigorúbb szankció kiszabásával kell tükrözni. Ebben az irányelvben az átadásra történő hivatkozás esetén e hivatkozást az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározatnak⁽¹⁾ megfelelően kell értelmezni. Az elkövetett bűncselekmény súlyosságát figyelembe lehetne venni az ítélet végrehajtásának keretében.

- (13) Az emberkereskedelem ellen folytatott küzdelem során maradéktalanul ki kell használni a bűncselekményekből származó jövedelmek lefoglalására és elkobzására irányuló, már rendelkezésre álló eszközöket, így például az Egyesült Nemzetek Szervezetének a nemzetközi szervezett bűnözésről szóló egyezményét és jegyzőkönyveit, az Európa Tanács pénzmosásról, a bűncselekményből származó jövedelmek felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, 1990. évi egyezményét, a pénzmosásról, valamint a bűncselekményhez felhasznált eszközök és az abból származó jövedelmek azonosításáról, felkutatásáról, befagyasztásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról szóló, 2001. június 26-i 2001/500/IB tanácsi kerethatározatot⁽²⁾, a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról szóló, 2005. február 24-i 2005/212/IB tanácsi kerethatározatot⁽³⁾. Ösztönözni kellene, hogy az ezen irányelvben említett bűncselekményekhez felhasznált eszközöket és az abból származó jövedelmeket lefoglalásuk és elkobozásuk után az áldozatok támogatására és védelmére fordítsák, beleértve az áldozatok kárainak megtérítését és az emberkereskedelem elleni uniós, határokon átnyúló bűnüldözési tevékenységeket is.
- (14) Az emberkereskedelem áldozatait – az egyes tagállamok jogrendszerének alapelveivel összhangban – mentesíteni kell a büntetőeljárás, illetve a szankciók kiszabása alól olyan bűncselekmények vonatkozásában, amelyek elkövetésére az emberkereskedelemnek való alávetettségük közvetlen következményeként kényszerültek, mint például a hamis okmányok felhasználása vagy a prostitúcióról és a bevándorlásról szóló jogszabályok szerinti bűncselekmények. E védelem célja, hogy védje az áldozatok emberi jogait, megakadályozza további viktimizációjukat, és ösztönözze őket arra, hogy tanúként részt vegyenek az elkövetőkkel szembeni büntetőeljárásokban. E védelem nem zárhatja ki a büntetőeljárás indítását vagy szankciók kiszabását olyan cselekmény tekintetében, amelyet az érintett önkéntesen követett el, vagy amelyben önkéntesen vett részt.
- (15) Az emberkereskedelem bűncselekményének ügyében folytatott nyomozás és büntetőeljárás eredményességének

biztosítása érdekében ezek megindítása elviekben nem függhet a sértett bejelentésétől vagy vádemelésétől. Amennyiben a bűncselekmény jellege azt szükségessé teszi, a büntetőeljárás lefolytatását a sértett nagykorúvá válását követően még kellő ideig lehetővé kell tenni. A büntetőeljáráshoz szükséges időtartam hosszát a vonatkozó nemzeti joggal összhangban kell meghatározni. Biztosítani kell, hogy a bűnüldöző szervek tisztviselői és az ügyészek megfelelő képzésben részesüljenek, különösen a nemzetközi bűnüldözési és igazságügyi együttműködés javítása érdekében. Az ilyen bűncselekmények felderítéséért és büntetőeljárás alá vonásáért felelős személyek számára lehetővé kell tenni a szervezett bűnözés vagy más súlyos bűncselekmények esetében alkalmazott nyomozási eszközök használatát. Az említett eszközök magukban foglalhatnak a beszélgetések lehallgatását, a leplezett megfigyelést – az elektronikus megfigyelést is ideértve –, a bankszámlák megfigyelését vagy más pénzügyi nyomozásokat.

- (16) Azon nemzetközi bűnözői csoportok hatékony üldözésének biztosítása érdekében, amelyek tevékenységének központja valamely tagállamban található, és amelyek harmadik országban folytatnak emberkereskedelmet, az emberkereskedelem bűncselekményére vonatkozóan joghatóságot kell megállapítani arra az esetre, ha az elkövető ezen tagállam állampolgára, és a bűncselekményt e tagállam területén kívül követték el. Hasonlóképpen, arra az esetre is meg lehetne állapítani a joghatóságot, ha az elkövető szokásos tartózkodási helye valamely tagállamban található, az áldozat valamely tagállam állampolgára vagy szokásos tartózkodási helye valamely tagállamban található, vagy a bűncselekményt valamely tagállam területén letelepedett jogi személy javára követték el, és a bűncselekményt e tagállam területén kívül követték el.
- (17) Míg a 2004/81/EK irányelv a harmadik országok emberkereskedelem áldozatává vált állampolgárai részére kiállított tartózkodási engedélyről rendelkezik, és az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽⁴⁾ az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát – beleértve a kiutasítással szembeni védelmet – szabályozza, ez az irányelv különleges védelmi intézkedéseket vezet be az emberkereskedelem minden áldozatára vonatkozóan. Következésképpen ez az irányelv nem foglalja az emberkereskedelem áldozatai tagállamok területén való tartózkodásának feltételeivel.
- (18) Az emberkereskedelem áldozatai számára lehetővé kell tenni, hogy hatékonyan érvényesítsék jogaikat. Ezért segítséget és támogatást kell nyújtani részükre a büntetőeljárást megelőzően, annak folyamán és azt követően megfelelő ideig. A tagállamoknak forrásokat kell rendelkezésre bocsátani az áldozatoknak nyújtandó segítség, támogatás és védelem biztosítása érdekében. A segítségnyújtásnak és támogatásnak ki kell terjednie legalább

⁽¹⁾ HL L 190., 2002.7.18., 1. o.

⁽²⁾ HL L 182., 2001.7.5., 1. o.

⁽³⁾ HL L 68., 2005.3.15., 49. o.

⁽⁴⁾ HL L 158., 2004.4.30., 77. o.

az áldozatok felépüléséhez és az emberkereskedők fogságából való kiszabadulásukhoz minimálisan szükséges intézkedésekre. Az ilyen intézkedések gyakorlati végrehajtásakor – a nemzeti eljárásoknak megfelelően elvégzett egyedi értékelések alapján – figyelembe kell venni az érintett személyek körülményeit, kulturális hátterét és szükségleteit. Az érintett személy számára segítséget és támogatást kell nyújtani, amint megalapozottan lehet következni arra, hogy emberkereskedelem áldozatává vált, függetlenül attól, hogy hajlandó-e tanúként fellépni. Amennyiben az áldozat jogellenesen tartózkodik az adott tagállamban, legalább a gondolkodási idő alatt feltételek nélküli segítséget és támogatást kell nyújtani. Ha az azonosítási eljárás befejezését vagy a gondolkodási idő leteltét követően azt állapítják meg, hogy az áldozat nem jogosult tartózkodási engedélyre, vagy nem rendelkezik egyéb módon jogszerű tartózkodási hellyel az adott tagállamban, vagy ha az áldozat elhagyta e tagállam területét, az érintett tagállam nem köteles számára további segítséget és támogatást nyújtani ezen irányelv alapján. Szükség esetén a büntetőeljárásokat követően megfelelő ideig továbbra is segítséget és támogatást kell nyújtani, például ha a bűncselekmény súlyos fizikai vagy pszichológiai következményei miatt az áldozat még egészségügyi ellátásban részesül, vagy ha az áldozat biztonsága e büntetőeljárások során tett vallomása miatt veszélyben van.

- (19) A büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat⁽¹⁾ számos jogot biztosít a sértettek számára a büntetőeljárások folyamán, beleértve a védelemhez és kártérítéshez való jogot is. Ezenkívül az emberkereskedelem áldozatai számára biztosítani kell, hogy haladéktalanul jogi tanácsadást, valamint az adott igazságszolgáltatási rendszerben a sértett szerepével összhangban lévő jogi képviseletet vehessenek igénybe, többek között kártérítés igénylése céljából is. A hatáskörrel rendelkező hatóságok ilyen jellegű jogi tanácsadást és jogi képviseletet az állam által adandó kártérítés igénylése esetén is nyújthatnak. A jogi tanácsadás célja annak lehetővé tétele, hogy az áldozatok tájékoztatáshoz jussanak, és tanácsot kapjanak az előttük nyitva álló különféle lehetőségekkel kapcsolatban. Jogi tanácsadást megfelelő jogi képzettségű személy nyújthat, akinek azonban nem feltétlenül kell jogászként tevékenykednie. A jogi tanácsadásnak és az adott igazságszolgáltatási rendszerben a sértett szerepével összhangban lévő jogi képviseletnek – a tagállamok belső eljárásainak megfelelő módon – ingyenesnek kell lennie legalább azon esetekben, amikor az áldozat nem rendelkezik elegendő anyagi fedezettel. Mivel a gyermek áldozatok esetében különösen valószínű, hogy nem rendelkeznek ilyen fedezettel, a részükre biztosított jogi tanácsadás és képviselet a gyakorlatban díjmentes lenne. Ezenkívül a nemzeti eljárásoknak megfelelően elvégzett egyedi kockázatértékelés alapján védeni kell az áldozatokat a megtorlástól, a megfélemlítéstől és annak kockázatától, hogy ismét emberkereskedelem áldozataivá váljanak.
- (20) A büntetőeljárások során meg kell védeni a másodlagos viktimizációtól vagy a további megrázkódtatásoktól az emberkereskedelem azon áldozatait, akik az emberkereskedelemmel gyakran együtt járó visszaéléseket és megalázó bánásmódot – például szexuális kizsákmányolást, szexuális zaklatást, nemi erőszakot, a rabszolgtar-

táshoz hasonló gyakorlatokat vagy szerveik kivételét – is elszenvetdék. El kell kerülni a nyomozás, a büntetőeljárás, valamint a tárgyalás során a kihallgatás szükségtelen megismétlését, például adott esetben az eljárás során minél előbb videofelvételt kell készíteni a kihallgatásról. Ezért az emberkereskedelem áldozatait a bűnügyi nyomozás és a büntetőeljárás során az egyéni szükségleteiknek megfelelő bánásmódban kell részesíteni. Az egyéni szükségleteik értékelése során figyelembe kell venni az olyan körülményeket, mint az életkoruk, hogy terhesek-e, az egészségi állapotuk, van-e fogyatékoságuk és az egyéb személyes körülményeik, valamint a sértett által elszenvetett bűncselekmény fizikai és pszichológiai következményei. A bánásmód alkalmazásának szükségességéről és módjáról a nemzeti jogban meghatározott indokokkal, az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkör szabályaival, a gyakorlattal és az iránymutatásokkal összhangban, egyedi alapon kell dönteni.

- (21) Az áldozat beleegyezésével és megfelelő tájékoztatás után segítségnyújtási és támogatási intézkedéseket kell biztosítani az áldozatok számára. Az áldozatokat ezért tájékoztatni kell ezen intézkedések legfontosabb szempontjairól, és azok nem lehetnek kötelezők az áldozatok tekintetében. Ha az áldozat visszautasítja a segítségnyújtási és támogatási intézkedéseket, az érintett tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságainak nem lehet kötelességük az áldozat számára alternatív intézkedéseket biztosítani.
- (22) Az emberkereskedelem valamennyi áldozatára vonatkozó intézkedések mellett a tagállamoknak biztosítaniuk kell azt, hogy a gyermek áldozatok tekintetében különleges segítségnyújtási, támogatási és védelmi intézkedések álljanak rendelkezésre. Ezeket az intézkedéseket a gyermekek érdekében és az Egyesült Nemzetek Szervezetének a gyermekek jogairól szóló, 1989. évi egyezményével összhangban kell biztosítani. Amennyiben az emberkereskedelem áldozatának életkora bizonytalan, és okkal feltételezhető, hogy nem éri el a 18. életévet, akkor az érintett gyermeknek kell vélelmezni annak érdekében, hogy haladéktalanul segítségben, támogatásban és védelemben részesülhessen. A gyermek áldozatok részére biztosított segítségnyújtási és támogatási intézkedések keretében a hangsúlyt az áldozatok fizikai és pszichoszociális felépülésére kell helyezni, valamint arra, hogy tartós megoldást találjanak a szóban forgó személy számára. Az oktatásban való részvétel segítené a gyermekek újbóli beilleszkedését a társadalomba. Tekintettel arra, hogy az emberkereskedelem gyermek áldozatai különösen kiszolgáltatottak, további védelmi intézkedéseket kell biztosítani a bűnügyi nyomozások és a büntetőeljárások részét képező kihallgatások során történő védelmük érdekében.
- (23) Különös figyelmet kell fordítani az emberkereskedelem áldozatává vált, kísérő nélküli gyermek áldozatokra, mivel különösen kiszolgáltatott helyzetük miatt különleges segítségre és támogatásra szorulnak. Az emberkereskedelem áldozatává vált, kísérő nélküli gyermek kiléte megállapításának időpontjától kezdve egészen a helyzet tartós rendezéséig a tagállamoknak a gyermek szükségleteinek megfelelő befogadási intézkedéseket kell alkalmazniuk, és biztosítaniuk kell a vonatkozó eljárási biztosítékok alkalmazását. A gyermek legfőbb érdekeinek védelme érdekében adott esetben intézkedni kell gyám

⁽¹⁾ HL L 82., 2001.3.22., 1. o.

és/vagy képviselő kijelöléséről. A gyermek legfőbb érdekeinek – és itt ezek alkotják a legfontosabb szempontot – egyéni értékelésén alapuló tartós megoldások érdekében a lehető legrövidebb időn belül határozni kell a kísérő nélküli gyermek áldozatok sorsáról. A tartós megoldások között szerepelhet a származás szerinti vagy a visszatérési országba történő visszatérés és visszafogadás, a befogadó társadalomba való beilleszkedés, nemzetközi védelem biztosítása vagy a tagállam nemzeti joga szerinti más jogállás biztosítása.

- (24) Amennyiben ezen irányelvvel összhangban gyámot és/vagy képviselőt kell kijelölni a gyermek számára, e feladatokat ugyanaz a személy vagy jogi személy, illetve intézmény, vagy hatóság is elláthatja.
- (25) A tagállamoknak ki kell alakítaniuk és/vagy meg kell erősíteniük az emberkereskedelem megakadályozására és visszaszorítására irányuló szakpolitikáikat, beleértve olyan intézkedéseket is, amelyek a kutatás – beleértve az emberkereskedelem új formáira irányuló kutatást is –, a tájékoztatás, a felvilágosítás és az oktatás révén a kizsákmányolás bármely formája iránti kereslet visszaszorítására és az emberkereskedelem áldozatává válás kockázatának csökkentésére irányulnak. Az ilyen kezdeményezésekben a tagállamoknak érvényre kell juttatniuk a nemi szempontot, és a gyermekek jogainak tiszteletben tartásán alapuló megközelítést kell kialakítaniuk. Az áldozatokkal és a lehetséges áldozatokkal várhatóan kapcsolatba kerülő hivatalos személyeket megfelelő képzésben kell részesíteni annak érdekében, hogy képesek legyenek felismerni és megfelelő bánásmódban részesíteni az ilyen áldozatokat. A képzésre vonatkozó ezen kötelezettségeket a következő csoportok tagjaira kell kiterjeszteni, ha valószínű, hogy ilyen áldozatokkal kerülnek kapcsolatba: rendőrtisztek, határőrök, bevándorlási tisztviselők, ügyészek, ügyvédek, a bírák és a bírósági tisztviselők, munkaügyi felügyelők, szociális szolgáltatók, gyermekgondozási és egészségügyi dolgozók és konzulátusi személyzet, azonban e kötelezettség a helyi körülmények figyelembevételével kiterjeszthető a hivatalos személyek egyéb olyan csoportjaira is, amelyek munkájuk során várhatóan kapcsolatba kerülnek az emberkereskedelem áldozataival.
- (26) A 2009/52/EK irányelv szankciókat állapít meg a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztató olyan munkáltatókkal szemben, akik ellen ugyan nem emeltek vádat, illetve akiket nem ítélték el emberkereskedelem miatt, viszont úgy veszik igénybe valamely személy munkáját vagy szolgáltatásait, hogy tudomásuk van arról, hogy az érintett személy emberkereskedelem áldozata. Továbbá a tagállamoknak mérlegelniük kell annak lehetőségét, hogy szankciókat alkalmazzanak azon személyekkel szemben, akik emberkereskedelem áldozatának valamilyen szolgáltatását veszik igénybe, miközben tudomásuk van arról, hogy az adott személy emberkereskedelem áldozata. E további büntethetővé tétel kiterjedhet harmadik országok jogszerűen tartózkodó állampolgárai és uniós polgárok munkáltatóinak cselekményeire, valamint emberkereskedelem áldozatától szexuális szolgáltatásokat igénybe vevő személyekre, állampolgárságtól függetlenül.
- (27) A tagállamoknak – az általuk belső szervezetük alapján megfelelőnek tartott módon és a pontosan meghatá-

rozott feladatokkal rendelkező alapstruktúra szükségességére figyelemmel – nemzeti nyomkövetési rendszereket – nemzeti előadókat vagy ezzel egyenértékű mechanizmusokat – kell létrehozniuk az emberkereskedelem tendenciáinak vizsgálata, statisztikák készítése, az emberkereskedelem elleni intézkedések eredményeinek mérése, valamint a rendszeres jelentéstétel céljából. E nemzeti előadókat vagy ezekkel egyenértékű mechanizmusokat az emberkereskedelem terén a nemzeti előadók vagy azzal egyenértékű mechanizmusok informális uniós hálózatának a létrehozásáról szóló, 2009. június 4-i tanácsi következtetésekben felállított, nem hivatalos uniós hálózattal már létre is hozták. Az emberkereskedelem elleni fellépések uniós koordinátora részt venne a hálózat munkájában, amely az emberkereskedelem területén tárgyilagos, megbízható, összehasonlítható és naprakész stratégiai információkat biztosít az Unió és a tagállamok számára, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelem és az emberkereskedelem megakadályozása terén uniós szinten biztosítja a tapasztalatok és a legjobb gyakorlatok megosztását. Lehetővé kell tenni az Európai Parlament számára, hogy részt vegyen a nemzeti előadók vagy az ezekkel egyenértékű mechanizmusok együttes tevékenységében.

- (28) Az emberkereskedelem elleni fellépések eredményeinek értékelése érdekében az Uniónak folytatnia kell az összehasonlítható statisztikák készítéséhez szükséges módszerekkel és adatgyűjtéssel kapcsolatos munkát.
- (29) A stockholmi program alapján és az Unió és a tagállamok által az emberkereskedelem megakadályozása és az emberkereskedelem elleni küzdelem érdekében tett erőfeszítés, valamint az e téren vállalt kötelezettségek további megerősítését célzó, az emberkereskedelemre irányuló, konszolidált uniós stratégia kidolgozására tekintettel a tagállamoknak támogatniuk kell az emberkereskedelem elleni fellépések uniós koordinátorának tevékenységét, amely többek között kiterjedhet a koordináció és az egységesség javítására, az uniós intézmények és az ügynökségek, valamint a tagállamok és a nemzetközi szereplők erőfeszítései felesleges többszörözésének megakadályozására, az emberkereskedelem elleni küzdelemhez kapcsolódó, meglévő és új uniós politikák és stratégiák kidolgozására, valamint az ezekhez való hozzájárulásra, továbbá az uniós intézményeknek történő jelentéstételre.
- (30) Ezen irányelv célja az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2002/629/IB kerethatározat rendelkezéseinek módosítása és kiterjesztése. Mivel nagyszámú és lényeges módosításról van szó, az egyértelműség érdekében a kerethatározatot az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében teljes egészében fel kell váltani.
- (31) A jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodás⁽¹⁾ 34. pontjával összhangban a tagállamokat ösztönzik arra, hogy – a maguk számára és az Unió érdekében – készítsék el saját táblázataikat, amelyekben a lehető legpontosabban bemutatják az ezen irányelv és az azt átültető intézkedések közötti megfelelést, és azokat tegyék közzé.

⁽¹⁾ HL C 321., 2003.12.31., 1. o.

- (32) Mivel ezen irányelv célját – nevezetesen az emberkereskedelem elleni küzdelmet – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, és ezért az léptékét és hatásait tekintve az Unió szintjén jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (33) Ez az irányelv tiszteletben tartja az alapvető jogokat és betartja az Európai Unió Alapjogi Chartájában elismert elveket, nevezetesen az emberi méltóságot, a rabszolgaság, a kényszermunka és az emberkereskedelem tilalmát, a kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetés tilalmát, a gyermekek jogait, a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát, a személyes adatok védelmét, a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, valamint a törvényesség elvét és a bűncselekmények és büntetések arányosságának elvét. Ennek az irányelvnek a célja különösen az említett jogok és alapelvek teljes tiszteletben tartásának biztosítása, ezért azt ennek megfelelően kell végrehajtani.
- (34) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló jegyzőkönyv 3. cikkével összhangban Írország bejelentette, hogy részt kíván venni ezen irányelv elfogadásában és alkalmazásában.
- (35) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban és e jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, az Egyesült Királyság nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, így az rá nem kötelező és nem alkalmazandó.
- (36) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, így az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Tárgy

Ez az irányelv minimumszabályokat állapít meg az emberkereskedelem területén a bűncselekményi tényállások és szankciók meghatározására vonatkozóan. Ezenkívül – a nemi szempontokat is figyelembe véve – közös rendelkezéseket vezet be e bűncselekmény megelőzésének és áldozatai védelmének megerősítése érdekében.

2. cikk

Az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények

(1) A tagállamok meghozzák az alábbi szándékos cselekmények büntetendővé tételéhez szükséges intézkedéseket:

Személyek kizsákmányolás céljából való toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy fogadása – az adott személyek feletti ellenőrzés megváltoztatását vagy átadását is ideértve – fenyegetéssel, erőszakkal vagy egyéb kényszer alkalmazásával, emberreléssel, csalással, megfélemlítéssel, hatalommal vagy a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés révén, illetve anyagi ellenszolgáltatásnak vagy előnyöknek valamely személy felett ellenőrzést gyakorló személy beleegyezésének megszerzése érdekében történő nyújtásával vagy elfogadásával.

(2) A kiszolgáltatott helyzet olyan helyzet, amelyben az adott személy tényleges vagy elfogadható választási lehetőség hiányában kénytelen alávetni magát az adott visszaélésnek.

(3) A kizsákmányolás magában foglalja legalább a prostitúció révén történő kizsákmányolást vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, a kényszermunkát vagy -szolgáltatásokat – a koldulást, a rabszolgotartást vagy a rabszolgotartáshoz hasonló gyakorlatot és a szolgáltatást is ideértve –, a bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolást és a szervek kivételét.

(4) Az emberkereskedelem áldozatának a tervezett vagy megvalósított kizsákmányoláshoz adott beleegyezése nem vehető figyelembe, ha az (1) bekezdésben meghatározott elkövetési módok bármelyikét alkalmazták.

(5) Ha az (1) bekezdésben említett magatartás gyermekekre irányul, büntetendő emberkereskedelemnek minősül akkor is, ha az nem jár az (1) bekezdésben felsorolt elkövetési módok alkalmazásával.

(6) Ezen irányelv alkalmazásában „gyermek” minden 18. életévét be nem töltött személy.

3. cikk

Felbujtás, bűnsegély és kísérlet

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 2. cikkben említett bűncselekményekre való felbujtás, az azok elkövetéséhez nyújtott bűnsegély vagy azok elkövetésének kísérlete büntetendő legyen.

4. cikk

Szankciók

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. cikkben említett bűncselekmények büntetési tételének felső határa legalább öt év szabadságvesztés legyen.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. cikkben említett bűncselekmények büntetési tételének felső határa legalább tíz év szabadságvesztés legyen, ha a bűncselekményt:

- a) különösen kiszolgáltatott személy sérelmére követték el, ami ezen irányelvvel összefüggésben legalább a gyermek áldozatokat magában foglalja;

- b) a szervezett bűnözés elleni küzdeletről szóló, 2008. október 24-i 2008/841/IB tanácsi kerethatározat⁽¹⁾ értelmében vett bünszervezet keretében követték el;
- c) úgy követték el, hogy az szándékosan vagy súlyos gondatlanságból az áldozat életét veszélyeztette; vagy
- d) súlyos erőszakot alkalmazva, vagy az áldozatnak különösen súlyos sérelmet okozva követték el.

(3) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy súlyosító körülménynek minősüljön az, ha a 2. cikkben említett bűncselekményt hivatalos személy követte el feladatának teljesítése során.

(4) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a 3. cikkben említett bűncselekményeket olyan hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal büntessék, amelyek átadáshoz is vezethetnek.

5. cikk

Jogi személyek felelőssége

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a jogi személyek felelősségre vonhatók legyenek a 2. vagy a 3. cikkben említett valamely bűncselekményért, amelyet akár saját nevében, akár a jogi személy valamely szervének tagjaként eljárva olyan személy követett el a jogi személy javára, aki a jogi személyen belül a következők egyikén alapuló vezető tisztséget tölt be:

- a) a jogi személy képviselőjére való jogosultság;
- b) a jogi személy nevében történő döntéshozatalra irányuló jogosultság; vagy
- c) a jogi személyen belüli ellenőrzés gyakorlásának jogköre.

(2) A tagállamok biztosítják továbbá, hogy a jogi személy felelősségre vonható legyen, ha az (1) bekezdésben említett valamely személy általi felügyelet vagy ellenőrzés hiánya tette lehetővé, hogy a neki alárendelt személy az érintett jogi személy javára elkövesse a 2. és 3. cikkben említett valamely bűncselekményt.

(3) A jogi személynek az (1) és (2) bekezdésben meghatározott felelőssége nem zárja ki az azon természetes személyek elleni büntetőeljárást, akik a 2. és 3. cikkben említett bűncselekmények valamelyikét tettesként, felbujtóként vagy bűnszervezőként követik el.

(4) Ezen irányelv alkalmazásában „jogi személy” az alkalmazandó jog szerint jogi személyiséggel rendelkező bármely jogalany, kivéve az államot vagy az államhatalmat gyakorló egyéb közjogi intézményt és a nemzetközi közjogi szervezeteket.

6. cikk

Jogi személyekkel szemben kiszabható szankciók

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az 5. cikk (1) vagy (2) bekezdése értelmében felelősségre vont jogi személy hatékony, arányos és visszatartó

erejű szankciókkal legyen büntethető, beleértve a büntetőjogi vagy nem büntetőjogi pénzbüntetéseket, valamint más szankciókat, például:

- a) az állami kedvezményekből és támogatásokból való kizárást;
- b) a gazdasági tevékenységek gyakorlásától való ideiglenes vagy végleges eltiltást;
- c) a bírósági felügyelet alá helyezést;
- d) a bíróság által elrendelt végelszámolást;
- e) a bűncselekmény elkövetésére használt létesítmények ideiglenes vagy végleges bezárását.

7. cikk

Lefoglalás és elkobzás

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy hatáskörrel rendelkező hatóságai jogosultak legyenek a 2. és 3. cikk szerinti bűncselekményekhez felhasznált eszközök és az azokból származó bevételek lefoglalására és elkobzására.

8. cikk

Az áldozattal szembeni büntetőeljárás vagy szankciók alkalmazásának mellőzése

A tagállamok – saját jogrendszerük alapelveivel összhangban – meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok jogosultak legyenek az emberkereskedelem áldozatainak a büntetőeljárás, illetve a szankciók kiszabása alóli mentesítésére az olyan bűncselekményekben való részvételük miatt, amelyekre annak közvetlen következményeként kényszerültek, hogy a 2. cikkben felsorolt bármely cselekményt elkövették velük szemben.

9. cikk

Nyomozás és büntetőeljárás

(1) A tagállamok biztosítják, hogy a 2. és 3. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásra és büntetőeljárásra a sértett bejelentésétől vagy vádemelésétől függetlenül sor kerüljön, továbbá hogy az eljárás abban az esetben is folytatódhasson, ha a sértett visszavonta a vallomását.

(2) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy – amennyiben a cselekmény jellege ezt indokolta teszi – a 2. és 3. cikkben említett valamely bűncselekmény miatt a büntetőeljárást a sértett nagykorúvá válását követően még kellő ideig lefolytathassák.

(3) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a 2. és 3. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásért vagy büntetőeljárásért felelős személyek, egységek vagy szolgálatok megfelelő képzettségben részesüljenek.

(4) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a szervezett bűnözés vagy egyéb súlyos bűncselekmények eseteiben alkalmazottakhoz hasonló hatékony nyomozási eszközök álljanak a 2. és 3. cikkben említett bűncselekmények ügyében folytatott nyomozásért vagy büntetőeljárásért felelős személyek, egységek vagy szolgálatok rendelkezésére.

⁽¹⁾ HL L 300., 2008.11.11., 42. o.

10. cikk

Joghatóság

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és 3. cikkben említett bűncselekményekre vonatkozóan megállapítsák joghatóságukat, amennyiben:

- a) a bűncselekményt részben vagy egészben a területükön követték el; vagy
- b) az elkövető az adott tagállam állampolgára.

(2) A tagállam tájékoztatja a Bizottságot azon döntéséről, hogy a 2. és 3. cikkben említett, a területén kívül elkövetett bűncselekményekre vonatkozóan további joghatóságot állapít meg többek között, amennyiben:

- a) a bűncselekményt az adott tagállam állampolgára vagy olyan személy sérelmére követték el, akinek a szokásos tartózkodási helye a területén van;
- b) a bűncselekményt a területén letelepedett jogi személy javára követték el; vagy
- c) az elkövető szokásos tartózkodási helye a területén van.

(3) A 2. és 3. cikkben említett, az érintett tagállam területén kívül elkövetett bűncselekmények ügyében folytatott büntetőeljárás esetében az (1) bekezdés b) pontjában említett esetben minden tagállam meghozza, a (2) bekezdésben említett esetekben pedig meghozhatja a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy joghatósága ne függjön a következő két feltételek egyikétől sem:

- a) a cselekmények az elkövetésük helyén bűncselekménynek minősülnek; vagy
- b) a büntetőeljárás kizárólag a sértett által a bűncselekmény elkövetésének helyén tett bejelentést vagy a bűncselekmény elkövetésének helye szerinti államtól érkezett feljelentést követően indítható meg.

11. cikk

Az emberkereskedelem áldozatainak nyújtott segítség és támogatás

(1) A tagállamok megteszik az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy az áldozatoknak a büntetőeljárást megelőzően, annak folyamán és azt követően megfelelő ideig segítséget és támogatást nyújtsanak annak érdekében, hogy lehetővé tegyék számukra a 2001/220/IB kerethatározatban, továbbá ebben az irányelvben meghatározott jogaik gyakorlását.

(2) A tagállamok meghozzák az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy valamely személy segítségben és támogatásban részesüljön attól fogva, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóságok megalapozottan következtethetnek arra, hogy e személy sérelmére a 2. és 3. cikkben említett valamely bűncselekményt követhették el.

(3) A tagállamok megteszik az annak biztosításához szükséges intézkedéseket, hogy az áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás a 2004/81/EK irányelv vagy a hasonló nemzeti szabályok sérelme nélkül ne legyen ahhoz a feltételhez kötve, hogy az áldozat kész-e együttműködni a nyomozás, a büntetőeljárás vagy a tárgyalás során.

(4) A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az érintett segítségnyújtó szervezetekkel együttműködve megfelelő mechanizmusokat hozzanak létre az áldozatok kilétének korai megállapítása, segítése és támogatása érdekében.

(5) Az (1) és (2) bekezdésben említett segítségnyújtási és támogatási intézkedéseket az áldozat beleegyezésével és megfelelő tájékoztatás után biztosítják, és azok kiterjednek legalább az áldozat megélhetését biztosító életszínvonal lehetővé tételére olyan intézkedések révén, mint a megfelelő és biztonságos elhelyezés és az anyagi támogatás, a szükséges orvosi ellátás – beleértve a pszichológiai segítségnyújtást is –, a tanácsadás és tájékoztatás, valamint szükség esetén a fordítói és tolmácsolási szolgáltatások.

(6) Az (5) bekezdésben említett tájékoztatás szükség esetén kiterjed a 2004/81/EK irányelv szerinti gondolkodási és felépítési időszakra vonatkozó tájékoztatásra, a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státusok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv⁽¹⁾ és a menekültstátus megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelv⁽²⁾, illetve más nemzetközi eszközök vagy hasonló nemzeti szabályok értelmében nemzetközi védelem biztosításának lehetőségéről szóló tájékoztatásra.

(7) A tagállamok figyelmet fordítanak a különleges szükségletekkel rendelkező áldozatokra, ha az ilyen szükségletek különösen terhességből, az egészségi állapotukból, fogyatékosságból, szellemi vagy lelki zavarukból, illetve súlyos lelki, fizikai vagy nemi erőszak elsenvedéséből erednek.

12. cikk

Az emberkereskedelem áldozatainak védelme a nyomozás és a büntetőeljárás során

(1) Az ebben a cikkben említett védelmi intézkedések kiegészítik a 2001/220/IB kerethatározatban megállapított jogokat.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az emberkereskedelem áldozatai haladéktalanul jogi tanácsadást, valamint az adott igazságszolgáltatási rendszerben a sértett jogállásával összhangban lévő jogi képviselőt vehessenek igénybe, többek között kártérítés igénylése céljából is. A jogi tanácsadás és a jogi képviselő ingyenes azokban az esetekben, amikor az áldozat nem rendelkezik elegendő anyagi fedezettel.

⁽¹⁾ HL L 304., 2004.9.30., 12. o.

⁽²⁾ HL L 326., 2005.12.13., 13. o.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy az emberkereskedelem áldozatai egyedi kockázatértékelés alapján megfelelő védelemben részesüljenek, többek között – szükség esetén, valamint a nemzeti jogban vagy eljárásokban meghatározott indokok alapján – részt vehessenek a tanúvédelmi programokban vagy más hasonló intézkedésekben.

(4) A védelemhez való jog sérelme nélkül a tagállamok biztosítják, hogy az áldozat személyes körülményeinek a hatáskörrel rendelkező hatóságok általi egyedi vizsgálata alapján az emberkereskedelem áldozatai különleges bánásmódban részesüljenek annak érdekében, hogy megakadályozzák másodlagos viktimizációjukat, mégpedig – lehetőség szerint, valamint a nemzeti jogban meghatározott indokoknak és az igazságszolgáltatási mérlegelési jogkörnek, gyakorlatnak és iránymutatásoknak megfelelően – az alábbiak elkerülése révén:

- a) a nyomozás, a büntetőeljárás, valamint a tárgyalás során a kihallgatás szükségtelen ismétlése;
- b) a tanúvallomás – például a kihallgatás és a szembesítés – során az áldozatok és a vádlottak közötti vizuális kapcsolat, megfelelő módszerek alkalmazásával, beleértve a megfelelő kommunikációs technológiák alkalmazását;
- c) tanúvallomás tétele nyilvános bírósági tárgyaláson; és
- d) a magánéletre vonatkozó szükségtelen kérdések.

13. cikk

Az emberkereskedelem gyermek áldozataira irányuló segítségnyújtási, támogatási és védelmi intézkedésekre vonatkozó általános rendelkezések

(1) Az emberkereskedelem gyermek áldozatai segítségben és támogatásban részesülnek, valamint védelmi intézkedéseket hoznak érdekükben. Ezen irányelv alkalmazása során elsődlegesen a gyermekek legfőbb érdekeit kell figyelembe venni.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az emberkereskedelem áldozatainak életkora bizonytalan, és okkal feltételezhető, hogy az említett személy gyermek, akkor gyermeknek kell tekinteni annak érdekében, hogy a 14. és 15. cikkel összhangban haladéktalanul segítségben, támogatásban és védelemben részesülhessen.

14. cikk

A gyermek áldozatoknak nyújtott segítség és támogatás

(1) A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az emberkereskedelem gyermek áldozatainak védelmére és támogatására, fizikai és pszicho-szociális gyógyulásuk érdekében hozott konkrét rövid és hosszú távú intézkedéseket minden egyes gyermek áldozat sajátos körülményeinek egyedi értékelését követően, a gyermek véleményének, szükségleteinek és aggodalmainak kellő figyelembevételével hajtsák végre annak

érdekében, hogy a gyermek számára hosszú távú megoldást találjanak. A tagállamok saját joguknak megfelelően ésszerű időn belül biztosítják az oktatáshoz való hozzáférést azon gyermek áldozatoknak, illetve azon áldozatok gyermekeinek, akik a 11. cikkel összhangban segítségnyújtásban és támogatásban részesülnek.

(2) Amint a hatóságok az emberkereskedelem gyermek áldozatának kilétét megállapítják, a tagállamok gyámot vagy képviselőt jelölnek ki számára, amennyiben a nemzeti jog szerint a szülői felelősséget gyakorló személyek a közöttük és a gyermek sértett között fennálló érdekellentét miatt nem biztosíthatják a gyermek legfőbb érdekeit, és/vagy nem képviselhetik a gyermeket.

(3) A tagállamok – adott esetben és lehetőség szerint – intézkednek arról, hogy az emberkereskedelem gyermek áldozatának családja segítséget és támogatást kapjon, amennyiben a család a tagállam területén tartózkodik. Különösen, a tagállamok – adott esetben és lehetőség szerint – alkalmazzák a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat 4. cikkét az érintett családra.

(4) E cikket a 11. cikk sérelme nélkül kell alkalmazni.

15. cikk

Az emberkereskedelem gyermek áldozatainak védelme a nyomozás és a büntetőeljárás során

(1) A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a nyomozások és büntetőeljárások során a hatáskörrel rendelkező hatóságok – az adott igazságszolgáltatási rendszerben az áldozat szerepével összhangban – képviselőt jelöljenek ki az emberkereskedelem gyermek áldozata számára, amennyiben a nemzeti jog szerint a szülői felelősséget gyakorló személyek a közöttük és a gyermek áldozat között fennálló érdekellentét miatt nem képviselhetik a gyermeket.

(2) A tagállamok – az adott igazságszolgáltatási rendszerben a sértett jogállásával összhangban – biztosítják, hogy a gyermek áldozatok haladéktalanul ingyenes jogi tanácsadást és ingyenes jogi képviseletet vehessenek igénybe, többek között kártérítés igénylése céljából is, feltéve, hogy nem rendelkeznek megfelelő anyagi forrásokkal.

(3) A védelemhez való jog sérelme nélkül a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és a 3. cikkben említett bármely bűncselekmény ügyében folytatott nyomozás és a büntetőeljárás során:

- a) a gyermek áldozat kihallgatására a tényeknek a hatáskörrel rendelkező hatóságok számára történő bejelentését követően indokolatlan késedelem nélkül sor kerüljön;
- b) a gyermek áldozat kihallgatására – szükség esetén – az e célra kialakított vagy alkalmassá tett helyiségben kerüljön sor;

- c) a gyermek áldozat kihallgatását – szükség esetén – erre kiképzett szakemberek végezzék vagy a kihallgatásra azok közreműködésével kerüljön sor;
- d) a gyermek áldozat kihallgatását lehetőség szerint és adott esetben minden alkalommal ugyanazok a személyek végezzék;
- e) lehetőség szerint korlátozzák a kihallgatások számát, és ezeket kizárólag akkor folytassák le, ha a büntügyi nyomozás és a büntetőeljárás céljából feltétlenül szükséges;
- f) a gyermek áldozatot elkísérhesse jogi képviselője, vagy – indokolt esetben – a választása szerinti nagykorú személy, kivéve, ha az adott személy tekintetében ezzel ellentétes, indokolással ellátott határozatot hoztak.

(4) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és a 3. cikkben említett bármely bűncselekmény ügyében folytatott büntügyi nyomozás során a gyermek áldozat vagy – adott esetben – a gyermek tanú valamennyi kihallgatását videofilmre rögzítsék, és a videofilmre rögzített kihallgatásokat a nemzeti jognak megfelelően bizonyítékként fel lehessen használni a büntetőeljárás során.

(5) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2. és 3. cikkben említett bármely bűncselekmény ügyében folytatott büntetőeljárás során a bíróság elrendelhesse, hogy

- a) a tárgyalásra a nyilvánosság kizárásával kerüljön sor; és
- b) a gyermek áldozatot a megfelelő kommunikációs technológiák felhasználása útján hallgathassák meg anélkül, hogy jelen lenne a tárgyalóteremben.

(6) E cikket a 12. cikk sérelme nélkül kell alkalmazni.

16. cikk

Az emberkereskedelem kísérő nélküli gyermek áldozatainak nyújtott segítség, támogatás és védelem

(1) A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy az emberkereskedelem gyermek áldozatainak védelmére és támogatására hozott intézkedések a 14. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban kellőképpen figyelembe vegyék a kísérő nélküli gyermek áldozat személyes és egyedi körülményeit.

(2) A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a gyermek legfőbb érdekeinek egyéni értékelésére támaszkodva tartós megoldást találjanak.

(3) A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy szükség esetén gyámot jelöljenek ki az emberkereskedelem kísérő nélküli gyermek áldozatai számára.

(4) A tagállamok megteszik az ahhoz szükséges intézkedéseket, hogy a nyomozás és a büntetőeljárás során az érintett

hatóságok – az adott igazságszolgáltatási rendszerben a sértett szerepével összhangban – képviselőt jelöljenek ki, amennyiben a gyermek kísérő nélkül maradt vagy elszakadt családjától.

(5) E cikket a 14. és 15. cikk sérelme nélkül kell alkalmazni.

17. cikk

Az áldozatok részére nyújtott kártérítés

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az emberkereskedelem áldozatai hozzáférjenek a szándékosan elkövetett erőszakos bűncselekmények áldozatainak rendelkezésére álló, meglévő kártérítési rendszerekhez.

18. cikk

Megelőzés

(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket – többek között az oktatás és képzés területén – az emberkereskedelemhez kapcsolódó kizsákmányolás bármely formáját ösztönző kereslet visszaszorítása és csökkentése érdekében.

(2) A tagállamok – többek között az interneten keresztül – megteszik a szükséges intézkedéseket – mint például tájékoztató és felvilágosító kampányok, kutatási és oktatási programok, adott esetben a megfelelő civil társadalmi szervezetekkel és más érintett érdekelt felekkel együttműködve –, amelyek célja a felvilágosítás, és azon kockázat csökkentése, hogy az emberek – különösen a gyermekek – az emberkereskedelem áldozatává váljanak.

(3) A tagállamok előmozdítják az emberkereskedelem áldozataival és a potenciális áldozataival várhatóan kapcsolatba kerülő hivatalos személyek – többek között a helyszíni szolgálatban lévő rendőrtisztek – rendszeres képzését annak érdekében, hogy azok képesek legyenek felismerni és megfelelő bánásmódban részesíteni az emberkereskedelem áldozatait és lehetséges áldozatait.

(4) Annak érdekében, hogy a kereslet csökkentésével hatékonyabbá tegyék az emberkereskedelem megakadályozását és az ez ellen való küzdelmet, a tagállamok intézkedések meghozatalát mérlegelik annak érdekében, hogy bűncselekménnyé nyilvánítsák a 2. cikkben említett, kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételét, amennyiben a szolgáltatást igénybe vevőnek tudomása van arról, hogy az érintett személy a 2. cikkben említett valamely bűncselekmény áldozata.

19. cikk

Nemzeti előadók vagy azzal egyenértékű mechanizmusok

A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket a nemzeti előadók kijelölése vagy ezzel egyenértékű mechanizmusok kialakítása érdekében. E mechanizmusok feladatai közé tartozik az emberkereskedelem tendenciáinak vizsgálata, az ellene hozott intézkedések eredményeinek értékelése – ideértve a statisztikai adatoknak az ezen a területen aktív, megfelelő civil társadalmi szervezetekkel folytatott szoros együttműködésben való gyűjtését – és a jelentéstétel.

20. cikk

Az emberkereskedelem elleni uniós stratégia koordinálása

A tagállamok annak érdekében, hogy hozzájáruljanak az Unió emberkereskedelem elleni összehangolt és megerősített stratégiájához, megkönnyítik az emberkereskedelem elleni fellépések uniós koordinátorának („koordinátor”) munkáját. A tagállamok továbbítják a koordinátornak a 19. cikkben említett információkat, amelyek alapján a koordinátor hozzájárul a Bizottság által az emberkereskedelem elleni küzdelem terén elért eredményekre vonatkozóan két évente teljesítendő jelentéstételhez.

21. cikk

A 2002/629/IB kerethatározat felváltása

Az emberkereskedelem elleni küzdelemről szóló 2002/629/IB kerethatározatot az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében fel kell váltani az említett kerethatározatnak a nemzeti jogba történő átültetésre vonatkozó határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségek sérelme nélkül.

Az ezen irányelv elfogadásában részt vevő tagállamok tekintetében a 2002/629/IB kerethatározatra való hivatkozásokat az ezen irányelvre való hivatkozásként kell értelmezni.

22. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2013. április 6-ig megfeleljenek.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal az ezen irányelvből fakadó kötelezettségeket a nemzeti jogukba átültető rendelkezések szövegét.

(3) Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozniuk kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

23. cikk

Jelentéstétel

(1) 2015. április 6-ig a Bizottság – adott esetben a szükséges jogalkotási javaslatokkal együtt – jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli, hogy a tagállamok milyen mértékben tették meg az ezen irányelvnek való megfeleléshez szükséges intézkedéseket, beleértve a 18. cikk (4) bekezdésében foglaltak szerint meghozott intézkedés ismertetését.

(2) 2016. április 6-ig a Bizottság – adott esetben megfelelő javaslatokkal együtt – jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, amelyben értékeli az emberkereskedelem általi kizsákmányolás tárgyát képező szolgáltatások igénybevételét bűncselekménynek nyilvánító hatályos nemzeti jogszabályok által az emberkereskedelem megakadályozására gyakorolt hatást.

24. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

25. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a Szerződésnek megfelelően a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2011. április 5-én.

az Európai Parlament részéről

az elnök

J. BUZEK

a Tanács részéről

az elnök

GYŐRI E.